

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 42
від 16 вересня 2020 року

Про проект Закону України
“Про внесення змін до деяких законів України щодо деяких аспектів
реалізації принципів академічної доброчесності”
(реєстр. № 3758 від 01.07.2020)

Розглянувши проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо деяких аспектів реалізації принципів академічної доброчесності” (реєстр. № 3758 від 01.07.2020), поданий народними депутатами України Совсун І.Р., Умеровим Р.Е., Железняком Я.І., Клименком Ю.Л., Стефанчуком М.О., Устіною О.Ю., Рудик К.О., Піпою Н.Р та іншими, Комітет, визначений головним щодо розгляду цього проекту Закону, зазначає наступне.

Відповідно до Пояснювальної записки законопроекту його метою є встановлення вимог щодо дотримання академічної доброчесності для керівників закладів освіти та осіб, які претендують на посади членів Кабінету Міністрів України та державної служби, аби унеможливити зайняття цих суспільно важливих посад особами, чиї етичні принципи та професіоналізм можна поставити під питання.

Законопроектом пропонується внести зміни:

- до статті 26 Закону України “Про освіту”, якими передбачити додаткові вимоги до особи, яка претендує на зайняття посади керівника закладу освіти, якщо вона має науковий ступінь кандидата, доктора наук або ступінь доктора філософії (мистецтв) у вигляді проходження обов’язкової перевірки на дотримання у дисертації (дисертаціях) на здобуття відповідного наукового ступеня академічної доброчесності у порядку, визначеному законодавством;

- до статті 7 Закону України “Про Кабінет Міністрів України”, якими заборонити призначення на посаду члена Кабінету Міністрів України осіб, у дисертаціях на здобуття наукового ступеня кандидата, доктора наук або

ступеня доктора філософії (мистецтв) яких у порядку, визначеному законодавством, виявлено порушення академічної доброчесності;

- до статті 19 Закону України “Про державну службу”, якими також обмежити право на державну службу для осіб, у дисертації (дисертаціях) на здобуття наукового ступеня кандидата чи доктора наук або освітнього ступеня доктора філософії (мистецтв) яких у порядку, встановленому законодавством, виявлено порушення академічної доброчесності.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку висловило низку зауважень до законопроекту. Зокрема, потреба усунення недоліків техніко-юридичного характеру, необхідність уніфікації термінології, яка вживається у законопроекті, невідповідність новел законопроекту принципу пропорційності. Як зазначає ГНЕУ, “запропоновані обмеження у правах носять *пожиттєвий* характер, незважаючи на те, що відповідна особа, очевидно для настання таких наслідків, вже понесла відповідальність внаслідок скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня”.

Іншим недоліком законопроекту, на думку ГНЕУ, є недостатня правова визначеність положень законопроекту внаслідок того, що вимога щодо дотримання норм академічної доброчесності застосовується до власників наукового ступеня, які претендують на зайняття посад керівників закладів освіти, призначення на посаду члена КМУ та на вступу на державну службу. Натомість незрозуміло, чи буде поширюватися запропонований механізм перевірки дисертацій на керівників закладів освіти, членів Кабінету Міністрів України та державних службовців, які вже обіймають відповідні посади, та які наслідки вони нестимуть у разі виявлення у їх дисертаціях на здобуття наукового ступеня кандидата, доктора наук або ступеня доктора філософії (мистецтв) порушення академічної доброчесності. Також у ГНЕУ викликає сумнів сама ідея поширення відповідних заборон на зазначене коло осіб, з огляду на те, що законодавством України не передбачено серед обов’язкових вимог для обіймання зазначених посад наявності наукового ступеня кандидата, доктора наук або ступеня доктора філософії (мистецтв).

Комітет з питань бюджету прийняв рішення, що проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо деяких аспектів реалізації принципів академічної доброчесності, реєстр. № 3758 від 01.07.2020, поданий народними депутатами України Совсун І.Р. та іншими, не має впливу на показники бюджетів. У разі прийняття відповідного закону він може набирати чинності згідно із законодавством.

Міністерство освіти і науки України не підтримує законопроект у запропонованій редакції. Міністерство у своєму висновку зазначило, що вимога дотримання норм академічної доброчесності має рівною мірою застосовуватися до всіх здобувачів (власників) наукового ступенів, а не лише до тих з них, які претендують на зайняття визначеного кола посад. Також порушення, пов’язані з присудженням наукового ступеня кандидату на посаду, що тягнуть за собою позбавлення наукового ступеня, можуть

мати значення лише у випадках, де наявність наукового ступеня є кваліфікаційною вимогою до обіймання посади.

Щодо призначення керівника закладу вищої освіти, то наявність наукового ступеню є кваліфікаційною вимогою для обіймання ним посади. Відтак, у разі скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження йому наукового ступеня передбачено, що уповноважений орган управління має право розірвати контракт достроково у разі порушення керівником вимог законодавства та умов контракту. Тому, на думку МОН України, відсутня потреба у внесенні додаткової норми до Закону України “Про освіту” про те, що “особи, у дисертаціях на здобуття наукового ступеня яких виявлено порушення академічної доброчесності, не можуть займати посаду керівника закладу освіти”.

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти не має зауважень до законопроекту.

Враховуючи викладене, **Комітет вирішив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо деяких аспектів реалізації принципів академічної доброчесності” (реєстр. № 3758 від 01.07.2020), поданий народними депутатами України Совсун І.Р., Умеровим Р.Е., Железняком Я.І., Клименком Ю.Л., Стефанчуком М.О., Устіною О.Ю., Рудик К.О., Піпою Н.Р та іншими, прийняти за основу.

2. Доручити виступити від Комітету при розгляді цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України народному депутату України, Голові Комітету з питань освіти, науки та інновацій С.Бабаку.

Голова Комітету

С.В. Бабак